

Alzheimerin tauti

RUOTSIN DEMENTIAKESKUKSEN TIEDOTE

Alzheimers sjukdom • faktablad på finska

Tavallisin dementiasairaus

Dementia on yhteisnimitys erilaisille oireille, jotka heikentävät sairastuneen henkilön ajattelu-, suunnittelu- ja kommunikointikykyä. Oireet johtuvat aivojen erilaisista vaurioista ja sairauksista. Tavallisin on Alzheimerin tauti, jonka osuus kaikista dementia-sairauksista on 60–70 %.

Harvinainen alle 65-vuotiailla

Ruotsissa Alzheimerin tautia sairastaa arviolta noin 100 000 henkilöä. Sairaus on epätavallinen alle 65-vuotiailla, mutta sen jälkeen sairastumisen vaara kasvaa iän karttuessa. 70–74-vuotiaista Alzheimerin tautia sairastaa alle neljä prosenttia, kun taas yli 90-vuotiaista sitä sairastaa yli kolmannes.

Mitä aivoissa tapahtuu?

Alzheimerin tautiin sairastuvilla proteiini *beeta-amyloidi* laskostuu väärin ja kertyy solujen väliseen tilaan. Solujen sisälle muodostuu *fibrillejä*, pieniä lankakerän tyyppisiä kasaumia, jotka estävät tärkeiden ravintoaineiden kulkeutumista. Nämä sairaalloiset muutokset leviävät ja tuhoavat vähitellen yhä suuremman osan aivoista. Taudin eteneminen jatkuu usein monen vuoden ajan.

Tauti tulee hiipien

Alzheimerin tauti tulee hiipien. Monissa tapauksissa sitä pidetään aluksi virheellisesti luonnollisena vanhenemisena. Ensimmäisiä oireita ovat muistin heikkeneminen sekä eksyminen oman lähiympäristön ulkopuolella. Uusien asioiden oppiminen vaikeutuu, kuten myös aikaisemmin helpoilta tuntuneiden asioiden suunnittelu ja tekeminen. Sairaus voi aiheuttaa myös levottomuutta.

Alzheimerin taudin aikaisia merkkejä:

- vaikeampi oppia uusia asioita
- muistin heikkeneminen
- vaikea löytää sanoja
- levottomuus

Oireet yleistyvät ja muuttuvat voimakkaammiksi

Vähitellen heikkenevät myös henkilön muut kyvyt, esim. puhekyky, ajantaju ja harkintakyky. Tauti heikentää henkilön kommunikointikykyä. Hän tarvitsee vähitellen apua mm. pukeutumisessa ja henkilökohtaisen hygieniansa hoitamisessa.

Aikainen diagnoosi tärkeää

Ota yhteyttä lääkäriin, jos epäilet Alzheimerin tautia. Selvityksen tekeminen tulee aloittaa mahdollisimman pian. Tautia ei voi määrittellä yksinkertaisella kokeella, vaan diagnoosi perustuu moniin erilaisiin testeihin ja tutkimuksiin sekä omaisten haastatteluihin. Selvityksen tekeminen kestää yleensä muutaman viikon.

Hoito ja kohtelu

Alzheimer-tutkimuksessa on edistytty monin eri tavoin, mutta taudin etenemistä ei pystytä toistaiseksi vielä pysäyttämään. Oireita voidaan kuitenkin lievittää lääkkeillä, varsinkin taudin alkuvaiheissa. Apuvälineet ja erilaiset aputoimet voivat helpottaa sairastuneen arkea eri tavoin.

Oireille on tärkeää saada selitys, jotta henkilö voi viettää mahdollisimman hyvää ja mielekästä elämää. Sairastuneelle on myös tärkeää pyrkiä luomaan rauhallinen elinympäristö, koska stressi vahvistaa taudin oireita.

Sairastunut tarvitsee ajan mittaan yhä enemmän apua ja tukea yhteiskunnan hoito- ja hoivalaitoksilta.

15. heinäkuu 2013 • Svenskt Demenscentrum©

Lisää erikielisiä tiedotteita on tulostettavissa
Ruotsin dementiaikeskuksen verkkosivuilla:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt demenscentrum, Gävlegatan 16, 113 30 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se